

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ · УРОК 60

Латинська Америка. Революція на Кубі. Диктатури та демократизація.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Після Другої світової війни країни Латинської Америки шукали власні моделі модернізації між демократією, військовими диктатурами та революційними рухами. Найвпливовішою революцією регіону стала Кубинська революція 1959 р., після якої Куба зблизилася із СРСР і перейшла до соціалістичної моделі.

- характеризувати економічний розвиток регіону після війни;
- пояснювати поняття «імпортозамінна індустріалізація»;
- називати причини та перебіг Кубинської революції;
- пояснювати зближення Куби із СРСР;
- характеризувати наслідки соціалістичних перетворень на Кубі;
- визначати загальні тенденції переходу країн регіону від диктатур до демократії.

1. Латинська Америка після Другої світової війни

Під час війни постачання продовольства й сировини до Європи дало багатьом країнам регіону значні валютні надходження. На цій основі поширилася політика імпортозамінної індустріалізації — створення власного машинобудування та інших галузей, щоб менше залежати від імпорту промислових товарів. Найвищі темпи розвитку мали Аргентина, Бразилія, Мексика, Чилі, Венесуела і Колумбія.

Імпортозамінна індустріалізація Розвиток власної промисловості для заміни імпортних товарів продукцією національного виробництва.

ОАД Організація американських держав, створена 1948 р. для міжамериканського політичного й безпекового співробітництва.

2. Політична нестабільність регіону

У 1944–1945 рр. у низці країн посилювалися демократичні тенденції, але наприкінці 1940-х — у першій половині 1950-х років прокотилася нова хвиля переворотів. Військові режими встановлювалися в Аргентині, Бразилії, Гватемалі, Гондурасі, Панамі, Парагваї та інших державах. Падіння світових цін на сировину в другій половині 1950-х посилювало соціальне невдоволення й революційні настрої.

3. Диктатура Батісти та початок революції

У 1952 р. владу на Кубі захопив Фульхенсіо Батіста. Корупція, соціальна нерівність і залежність економіки від зовнішніх чинників посилили опозицію. Молоді революціонери на чолі з Фіделем Кастро почали боротьбу проти режиму. Після невдалого штурму казарм «Монкада» 1953 р. Кастро був ув'язнений, а після амністії опинився в Мексиці.

4. Перемога Кубинської революції

У 1956 р. Кастро та його прихильники повернулися на Кубу й розгорнули партизанську боротьбу. 1 січня 1959 р. режим Батісти було повалено, а революціонери захопили владу. Фідель Кастро став главою уряду й фактичним керівником країни.

1952

Встановлення диктатури Ф. Батісти.

1953

Невдалий штурм казарм «Монкада».

1956

Повернення Кастро та початок нового етапу партизанської боротьби.

01.01.1959

Перемога Кубинської революції.

5. Конфлікт зі США і зближення з СРСР

Новий уряд націоналізував американську власність, прагнучи зменшити залежність від США. У 1961 р. підтримана Сполученими Штатами спроба кубинських емігрантів скинути режим Кастро завершилася невдачею. Куба зблизилася із СРСР, а Карибська криза 1962 р. перетворила острів на один із головних осередків глобального протистояння. Після кризи США зберігали торговельні обмеження щодо Куби.

6. Соціалістичні перетворення на Кубі

Напрямок	Зміст
Власність	Націоналізація підприємств, торгівлі та сфери обслуговування; обмеження приватного сектору.
Сільське господарство	Ліквідація значної частини приватних господарств і посилення державного контролю.
Економічне управління	Державне планування та централізована регламентація.
Політика	З 1975 р. — однопартійна система з провідною роллю Комуністичної партії Куби.
Зовнішня торгівля	Залежність від експорту цукру переорієнтувалася зі США на СРСР і держави Центрально-Східної Європи.

7. Наслідки кубинської моделі

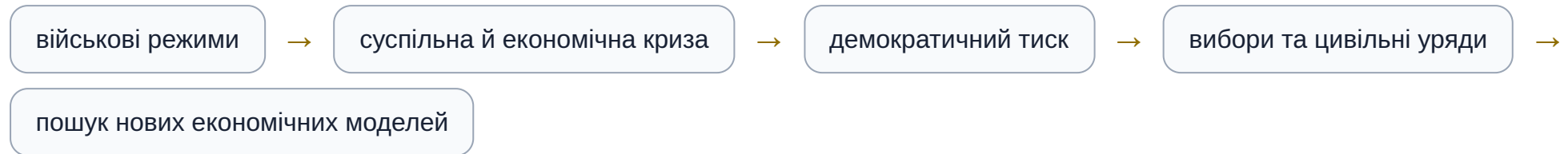
Підручник наголошує, що індустріалізація не дала очікуваних результатів, а залежність від експорту цукру збереглася. Наприкінці 1960-х років була введена карткова система. Політична опозиція придушувалася, а економічні труднощі й обмеження свобод спричиняли масову еміграцію. Після розпаду СРСР Куба втратила ключового зовнішнього партнера та була змушена частково допустити ринково орієнтовані зміни.

8. Інші моделі: Чилі та військові режими

Латинська Америка знала й інші радикальні моделі. У Чилі президент Сальвадор Альєнде, обраний 1970 р., розпочав масштабні соціалістичні перетворення. 11 вересня 1973 р. військові здійснили переворот, після якого владу очолила хунта Августо Піночета. Диктатура поєднувала політичні репресії з ліберальними економічними реформами. Наприкінці 1980-х Чилі повернулася до демократичного правління.

9. Демократизація наприкінці XX століття

У 1980-ті роки військові диктатури припинили існування в Аргентині, Бразилії, Чилі, Перу, Болівії, Уругваї, Гватемалі, Парагваї та інших державах. Для регіону дедалі важливішими стали політична демократизація, економічні реформи, боротьба з бідністю, нерівністю, корупцією та зовнішньою заборгованістю.

Підсумок уроку

Кубинська революція стала символом революційної моделі розвитку Латинської Америки та важливим епізодом «холодної війни». Водночас досвід регіону показав різноманітність шляхів: імпортозамінна індустріалізація, соціалістичні експерименти, військові диктатури, ринкові реформи та поступова демократизація.